

sætte Embedsmændene paa en overdreven ussel Øn. Overfor dette skal jeg blot minde om, hvad en Mand, hvis Kjendskab til disse Forhold vistnok vil blive taget for i god af mine Medstandere, sagde for nogle Dage siden i denne Sal, nemlig, at der var ikke noget Land i Europa, som forholdsvis lønede sine Embedsmænd saa godt som Danmark. Man har sagt, at Demokratiet vil Kunst og Videnskab tillivs. Jeg vil i den Anledning vise hen til, hvad jeg allerede har nævnt, nemlig hvad Bondestanden har gjort for sin Oplysning. Jeg vil vise hen til de Fremskridt, som denne Stand uafsladeligt gjør for at følge med i en Bedrift, som ikke mere er en blot mekanisk Syssel, men er bleven en Øren af Videnskabens, som kræver en opmærksom Mands hele aandelige Dydighed. Jeg vil vise hen til Udtalelser fra Udstillingen sidste Sommer om vore Haandværkere, som man dengang fandt det vigtigt, vistnok i Overensstemmelse med Sandheden, at vise for Kunstlid og Kunsthands. Men trods disse Kjendsgjeringer slutter man lige godt, at alle de Medlemmer af Samfundet, som ikke høre til de videnskabeligt dannede, ville Kunst og Videnskab tillivs. Det er en Slutning, der i Logisk Rigtighed omtrent kan sættes i Lighed med Følgende: For at den høiere sceniske Kunst kan bestaa, er Billethøveriet nødvendigt. Hvad nu Kunst og navnlig Videnskab angaar, indrømmer jeg, at Demokratiet vil paa dette Omraade en Del Forandringer. Jeg indrømmer, at det paa det lærde Skolevæsens Omraade ikke tror det rigtig til evig Tid at blive staaende ved, hvad en langt borteliggende Fortid har skabt for os; men jeg skal dog minde om, at Forandringer ere langt fra Tilintgjørelse. Jeg skal ogsaa minde om, at ikke Saa blandt selve de Mænd, der ere videnskabeligt dannede, begynde kraftigt og stærkt at tage Ordet for Forandringer paa dette Omraade, og at disse Mænds Tal efterhaanden vil blive større, end jeg vis paa. Saa har man endelig talt om — og det er et gammelt Ord, man der har brugt — at hvis Demokratiet fik Lov til at raade i væsentlig Grad, og man ikke satte en Bøms for dets Magts Udøvelse, vilde vi komme til Noget, man kalder Masseheredømme, ja, undertiden bruger man et endnu skarper Udtryk, som jeg ikke her skal nævne.

Men jeg vender tilbage til det Spørgsmaal: Hvorledes have nu de andre Samfundslag stillet sig til den Frihed, vi fik i 1848. Det vil vel Ingen negte, at naar et Folk skal gaa over fra et Enevoldskongedømme til fri Selvstyrelse, saa maa det være baade de høiere og de lavere Lags alvorlige Pligt at gaa ind paa den Tanke og søge at virkeliggjøre den, og ikke mindst er det en Pligt for de høiere Lags, som ved Dannelsen, Rundsaber og Formue udmærke sig fremfor Anden, at søge at bringe Liv ind i den nye Forsatning og at drage dem op, der ere for langt nede,

saa at Alle kunne komme med til at arbejde paa Frihedsbygningen. Man har nu i de sidste Dage hyppigt brugt det Udtryk „med Saanden paa Hjertet“, og jeg vil da spørge: kunne de Lags, jeg taler om, med Saanden paa Hjertet sige: Vi have fra 1848 af stræbt at benytte vore Rundsaber og vor Dannelsen til at bringe Folket opad og til at bringe det mest Mulige ud af Friheden, eller maa ikke disse Lags tilstaa, at netop fra deres Side ere Bestrebelsene gaaede i ganske modsat Retning? Eller vidner mon ikke det, der skete i 1866 om, at man er gaaet denne Vej? I Stebet for at blive Vidne til en opdragende og fremhjælpende Virksomhed fra disse Lags Sider, har man maattet lægge Mærke til, hvorledes de have fundet paa slige Udtryk som „Mænd med Trænstøvler“, „Folk fra Tørve-mosen“ osv.; men saadanne Udtryk og Alt det, der knytter sig dertil, er sandelig ikke tilfiet til at drage Folket opad og gjøre det værdigt og dygtigt til at bruge Friheden. Det var med disse korte Bemærkninger om den, der staa høiere, og den, der staa lavere, at jeg vilde godtgjøre, at var den ene Del af Samfundet ikke modent til Friheden, saa var den anden Del det heller ikke. Den ene Del har imidlertid stræbt at gjøre sig værdig til at bruge Friheden; — jeg skal ikke udtale nogen Dom, hvad den anden Del angaar. Naar jeg nu vender mig nærmere mod selve den Sag, hvorom der i dette Dieblik handles, saa kan jeg for den aller væsentligste Del udelade at udtale, hvad jeg havde tænkt at sige, idet den nærede Drøftelse med saa stor Klarhed og Fuldstændighed har fremsat netop de Grunde, som ogsaa tvinge mig til at stemme mod Finantsloven. Jeg ser, at den Holdning, som den høie Regjering indtager ligeoverfor Folkethinget og har indtaget i denne Samling, er en Forhættelse af den Bestrebelse, som skabte Forandringen i 1866. Saavidt jeg kan forstaa, saa er der ikke indtraadt nogen Retsforskjel i den Stilling, eller nogen Forskjel i den Retsstilling, som Landsting og Folkething havde til hinanden før 1866, men der er indtraadt en overordentlig stor Forskjel i deres Magtstilling. Jeg veed nok, at det er blevet sagt og siges med en vis Ret, at Verdien af den Retsstilling og den Magtstilling, som man ikke har Gøne til at forsvare, er en ringe Ting; alligevel er den Retsstilling, som Folkethinget har bevaret fra før 1866, ikke uden særdeles stor Betydning. Det viser sig jo nu, at Landstingets Magtstilling ikke er tilstrækkelig, men at man nu fra Regjeringens Side søger at fremkalde en ny Forandring ved at faae indført den Doktrin, at begge Ting ere fuldkomne lige stillede. Det er det, der i mine Dine er det Færlige, det overordentlig Færlige, at faae det bragt til Virkelighed; thi man maa jo lægge Mærke til, at det er det Samme som at sige, at saa ligger hele Folkerepræsentationen i nogle saa